

ВЕРЕСЕНЬ 2025

СКАСОВАНО ГОСПОДАРСЬКИЙ КОДЕКС. ЩО ЗМІНИЛОСЯ У РЕГУЛЮВАННІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ?

Господарський кодекс України втратив чинність 28 серпня цього року з дня введення в дію Закону України «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період» № 4196-IX від 9 січня 2025 року, який було оприлюднено 27 лютого 2025 року, і введення в дію відбулось, відповідно, через шість місяців після набрання ним чинності.

Закон №4196-IX передбачає перехідний період для адаптації законодавства та бізнесу до нових умов регулювання.

Скасування Господарського кодексу України викликає занепокоєння органів правозастосування, оскільки раніше всі відповідні норми були систематизовані в єдиному документі. Тепер їхні відповідники необхідно знайти посеред спеціалізованих законів та нормативно-правових актів нижчого рівня; нова ієрархія норм ускладнює їхнє тлумачення та правозастосування, створюючи

в такий спосіб правову невизначеність учасників господарських правовідносин: інвесторів, самих суб'єктів господарювання, їхніх кредиторів, а також споживачів.

Крім того, невідомо, чи всі норми 'вижили', оскільки підтвердження від розробників Закону №4196 не надавалося. Доброю практикою в нормотворчості ЄС є запровадження таблиць кореляції між новим та старим актом. Тож нижче ми представляємо наш аналіз перерозподілу норм Глави 35 ГКУ «Особливості правового регулювання фінансової діяльності» в законодавстві України відповідно до зазначеної практики законотворчості ЄС: у таблиці викладаємо інформацію про те, які закони варто застосовувати замість відповідних положень ГКУ з 28 серпня цього року. Ми ставили собі за мету оглянути вплив декодифікації на масив законів (актів найвищого рівня), тому в таблиці **не було враховано делеговану нормотворчість та інші підзаконні нормативно-правові акти.**

§ 1. ФІНАНСИ І БАНКІВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стаття 334. Правовий статус банків

Ч. 1.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 4 (Банківська система України).

Ч. 2. Банки - це фінансові установи, функціями яких є залучення у вклади грошових коштів громадян і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах і на власний ризик, відкриття та ведення банківських рахунків громадян та юридичних осіб.

X Втрата чинності

Ч. 3.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 2 (Визначення термінів), «банк».
ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 4 (Банківська система України), ч.ч. 2–4.
ЗУ «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», ст. 58 (Клірингова діяльність), ч. 2
ЗУ «Про платіжні послуги», ст. 10 (Право на надання платіжних послуг), ч. 1, п. 1.

Ч. 4. Посадовим особам органів державної влади та органів місцевого самоврядування **забороняється участь в органах управління банків**, якщо інше не передбачено законом.

ЗУ «Про запобігання корупції», ст. 25 (Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності), ч. 1, п. 2.

1. Особам, зазначеним у **пункті 1** частини першої статті 3 цього Закону (особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування), забороняється:

...

2) **входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку** (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді)), якщо інше не передбачено **Конституцією** або законами України, крім випадку, передбаченого абзацом першим частини другої цієї статті.

Ч. 5.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 5 (Економічна незалежність банків), ч.ч. 2–3.

Ч. 6. Банки у своїй діяльності керуються **цим Кодексом, законом про банки і банківську діяльність**, іншими законодавчими актами.

X Втрата чинності

Ч. 7.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 15 (Найменування банку), ч. 3.

Стаття 335. Національний банк України. Рада Національного банку України

Ч. 1.

ЗУ «Про Національний банк України», ст. 2
(Правова основа діяльності Національного банку України), ч. 1, ст. 6 (Основна функція), ч. 1
Конституція України, ст. 99, ч. 2.

Ч. 2. Правовий статус Національного банку України визначається [законом про Національний банк України](#).

ЗУ «Про Національний банк України», ст. 2
(Правова основа діяльності Національного банку України), ч. 1.

Ч. 3. Розробку основних засад грошово-кредитної політики та контроль за її виконанням здійснює Рада Національного банку України. Правовий статус Ради Національного банку України визначається законом.

ЗУ «Про Національний банк України», ст. 8
(Завдання Ради Національного банку), ч. 1.
Конституція України, ст. 100, ч. 2.

Стаття 336. Організаційно-правові форми банків

Ч. 1. Банки створюються у формі акціонерного товариства або кооперативного банку.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 6
(Організаційно-правова форма банку), ч. 1.

Ч. 2.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 14
(Учасники банків), ч. ч. 1, 4.

Ч. 3. Забороняється використовувати для формування статутного капіталу банку бюджетні кошти, якщо такі кошти мають інше цільове призначення, **кошти, одержані в кредит та під заставу, а також збільшувати статутний капітал банку для покриття збитків.**

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 32
(Порядок формування та збільшення статутного капіталу банку), ч. 6 - щодо бюджетних коштів.

Наявність збитків у банку не є перешкодою для збільшення статутного капіталу банку.

Ч. 4. Банки мають право створювати банківські об'єднання, **види яких визначаються законом. Банк може бути учасником лише одного банківського об'єднання.**

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 13
(Банківські спілки та асоціації):

З метою захисту та представлення інтересів своїх членів, розвитку міжрегіональних та міжнародних зв'язків, забезпечення наукового та інформаційного обміну і професійних інтересів, розробки рекомендацій щодо банківської діяльності банки мають право створювати **неприбуткові спілки чи асоціації.**

Ч. 5. Умови та порядок створення, державної реєстрації, ліцензування діяльності та реорганізації банків, вимоги щодо статуту, формування статутного капіталу та інших фондів, а також здійснення функцій банків встановлюються [законом про банки і банківську діяльність](#). **Законодавство про господарські товариства та про кооперацію поширюється на банки в частині, що не суперечить цьому Кодексу та зазначеному закону.**

X Втрата чинності

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 13
(Сфера застосування):

Цей Закон регулює відносини, що виникають під час заснування, реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації банків.

Стаття 338. Кооперативні банки

1. Кооперативний банк - це банк, створений суб'єктами господарювання, а також іншими особами за принципом територіальності на засадах добровільного членства та об'єднання пайових внесків для спільної грошово-кредитної діяльності. Відповідно до закону можуть створюватися місцеві та центральний кооперативні банки.

X Втрата чинності

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 8 (Кооперативні банки):

Кооперативні банки створюються за принципом територіальності і поділяються на місцеві та центральний кооперативні банки.

Ч. 2.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», стаття 8 (Кооперативні банки), ч. 7.

Ч. 3.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 8 (Кооперативні банки), ч. 8.

Стаття 339. Банківські операції

1. Фінансове посередництво здійснюється банками у формі банківських операцій. Основними видами банківських операцій є депозитні, розрахункові, кредитні, факторингові та лізингові операції.

Скасовано з усуненням колізії із Законом України «Про банки і банківську діяльність»:
ст. 2 (Визначення термінів) «вклад (депозит)»,
ст. 51 (Розрахункові банківські операції),
ст. 49 (Кредитні операції),
ст. 47 (Види діяльності банку), ч. 4 «(1) фінансовий лізинг; (2) факторинг».

Ч. 2. Перелік банківських операцій визначається законом про банки і банківську діяльність.

X Втрата чинності (інкорпораційне посилання)

3. Банківські операції провадяться в порядку, встановленому Національним банком України.

ЗУ «Про Національний банк України», ст. 7 (Інші функції), ч. 1, п. 4.

Стаття 340. Депозитні операції банків

1. Депозитні операції банків полягають у залученні коштів у вклади та розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів.

X Втрата чинності

2. Депозити утворюються за рахунок коштів у готівковій або у безготівковій формі, у гривнях або в іноземній валюті, що розміщені юридичними особами чи громадянами (клієнтами) на їх рахунках у банку на договірних засадах на певний строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства та умов договору. Договір банківського вкладу (депозиту) укладається у письмовій формі.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 2 (Визначення термінів):

вклад (депозит) - це кошти в готівковій або у безготівковій формі, у валюті України або в іноземній валюті, які розміщені клієнтами на їх іменних рахунках у банку на договірних засадах на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору.

Цивільний Кодекс України, ст. 1059 (Форма договору банківського вкладу), ч. 1.

Стаття 341. Розрахункові операції банків

1. Розрахункові операції банків спрямовані на забезпечення взаємних розрахунків між учасниками господарських відносин, а також інших розрахунків у фінансовій сфері.

X Втрата чинності

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», Стаття 51 (Розрахункові банківські операції), ч.ч. 2–3:

Банківські розрахунки проводяться у готівковій та безготівковій формах згідно із правилами, встановленими нормативно-правовими актами Національного банку України.

При виконанні розрахункової операції банк зобов'язаний перевірити достовірність та формальну відповідність документа.

2. Для здійснення розрахунків суб'єкти господарювання зберігають грошові кошти в установах банків на відповідних рахунках.

X Втрата чинності

3. Безготівкові розрахунки можуть здійснюватися у формі платіжних доручень, платіжних вимог, вимог-доручень, векселів, чеків, банківських платіжних карток та інших дебетових і кредитових платіжних інструментів, що застосовуються у міжнародній банківській практиці.

X Втрата чинності

4. При безготівкових розрахунках усі платежі провадяться **через установи банків** шляхом перерахування належних сум з рахунку платника на рахунок одержувача **або шляхом заліку взаємних зобов'язань і грошових претензій**. Платежі здійснюються у межах наявних коштів на рахунку платника. У разі потреби банк може надати платникові кредит для здійснення розрахунків.

X Втрата чинності

ЗУ «Про платіжні послуги», ст. 1, ч. 1, п. 3:

3) безготівкові розрахунки - перерахування коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів, а також перерахування надавачами платіжних послуг коштів, внесених платниками готівкою, на рахунки отримувачів.

5. Установи банків забезпечують розрахунки відповідно до законодавства та вимог клієнта, на умовах договору на розрахункове обслуговування. Договір повинен містити реквізити сторін, умови відкриття і закриття рахунків, види послуг, що надаються банком, обов'язки сторін та відповідальність за їх невиконання, а також умови припинення договору.

X Втрата чинності

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 51 (Розрахункові банківські операції), ч.ч. 2–3:

Банківські розрахунки проводяться у готівковій та безготівковій формах згідно із правилами, встановленими нормативно-правовими актами Національного банку України.

Стаття 342. Банківські рахунки

1. Рахунки юридичної особи, що є клієнтом банку, відкриваються в установах банків за місцем її реєстрації чи в будь-якому банку на території України за згодою сторін. Порядок відкриття рахунків в установах банків за межами України встановлюється законом.

X Втрата чинності

<p>2. Суб'єктам господарювання, які мають самостійний баланс, рахунки відкриваються для розрахунків за продукцію, виконані роботи, надані послуги, для виплати заробітної плати, сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), а також інших розрахунків, пов'язаних з фінансовим забезпеченням їх діяльності.</p>	<p>✗ Втрата чинності</p>
<p>3. Суб'єкт підприємництва має право відкривати рахунки для зберігання грошових коштів, здійснення всіх видів операцій у будь-яких банках України та інших держав за своїм вибором і за згодою цих банків у порядку, встановленому Національним банком України.</p>	<p>✗ Втрата чинності</p>
<p>4. Юридичні особи та громадяни-підприємці відкривають рахунки для зберігання грошових коштів і здійснення всіх видів банківських операцій у будь-яких банках України за своїм вибором і за згодою цих банків у порядку, встановленому Національним банком України.</p>	<p>✗ Втрата чинності</p>
<p>5. Суб'єктам господарювання, яким виділяються кошти для цільового використання з Державного бюджету України або місцевих бюджетів, відкриваються рахунки відповідно до закону.</p>	<p>✗ Втрата чинності</p>
<p>6. Порядок відкриття рахунків в установах банків, форми розрахунків та порядок їх здійснення визначаються законом про банки і банківську діяльність, іншими законами, а також нормативно-правовими актами Національного банку України.</p>	<p>✗ Втрата чинності</p>

Стаття 343. Відповідальність за порушення строків розрахунків

АКТУАЛЬНЕ МІСЦЕ РЕГУЛЮВАННЯ

<p>1. Платники і одержувачі коштів здійснюють контроль за своєчасним проведенням розрахунків та розглядають претензії, що виникли, без участі установ банку.</p>	<p>✗ Втрата чинності</p>
<p>Ч. 2.</p>	<p>ЗУ «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань», ст. 1, ст. 3.</p>
<p>3. У разі затримки зарахування грошових надходжень на рахунок клієнта банки сплачують на користь одержувачів грошових коштів пеню у розмірі, що передбачається угодою про проведення касово-розрахункових операцій, а за відсутності угоди про розмір пені - в розмірі, встановленому законом.</p>	<p>✗ Втрата чинності</p>
<p>4. Платник зобов'язаний самостійно нараховувати пеню на прострочену суму платежу і давати банку доручення про її перерахування з наявних на рахунку платника коштів.</p>	<p>✗ Втрата чинності</p>

Стаття 344. Міжнародні розрахункові операції

1. Міжнародні розрахункові операції провадяться за грошовими вимогами і зобов'язаннями, що виникають при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності між державами, суб'єктами господарювання, іншими юридичними особами та громадянами, які перебувають на території різних країн.

X Втрата чинності

ЗУ про «ЗЕД», ст. 5 (Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності), ч. 1.

Усі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форми власності та інших ознак мають рівне право здійснювати будь-які види зовнішньоекономічної діяльності та дії щодо її провадження, у тому числі будь-які валютні операції та розрахунки в іноземній валюті з іноземними суб'єктами господарської діяльності, що прямо не заборонені або не обмежені законодавством, у тому числі заходами захисту, запровадженими Національним банком України відповідно до [Закону України](#) "Про валюту і валютні операції".

2. Суб'єктами міжнародних розрахунків є експортери, імпортери і банки, які вступають у відносини, пов'язані з рухом товаророзпорядчих документів та операційним оформленням платежів.

X Втрата чинності

ЗУ «Про ЗЕД», ст. 3 (Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності).

3. Міжнародні розрахунки регулюються нормами міжнародного права, банківськими звичаями і правилами, умовами зовнішньоекономічних контрактів, валютним законодавством країн - учасниць розрахунків.

X Втрата чинності

ЗУ "Про ЗЕД", ст. 6 (Договори (контракти) суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та право, що застосовується до них), ч. 1.

Зовнішньоекономічний договір (контракт) складається відповідно до цього та інших законів України з урахуванням міжнародних договорів України. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності при складанні тексту зовнішньоекономічного договору (контракту) мають право використовувати відомі міжнародні звичаї, рекомендації, правила міжнародних органів та організацій, якщо це не заборонено прямо та у виключній формі цим та іншими законами України.

4. Загальні умови розрахункових відносин з іноземними державами визначаються міжнародними договорами. Порядок розрахунків і ведення банківських рахунків встановлюється договорами, що укладаються уповноваженими на це банками.

X Втрата чинності

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 51 (Розрахункові банківські операції), ч. 1

Для здійснення банківської діяльності банки відкривають та ведуть кореспондентські рахунки у Національному банку України та інших банках в Україні і за її межами, банківські рахунки для фізичних та юридичних осіб у гривнях та іноземній валюті.

5. Міжнародні розрахунки здійснюються через установи банків, між якими є кореспондентські відносини (банки, що мають домовленість про проведення платежів та розрахунків за взаємним дорученням).

X Втрата чинності

Див. вище

6. Для здійснення міжнародних розрахунків використовуються комерційні документи: коносамент, накладна, рахунок-фактура, документи у сфері страхування (страховий поліс, сертифікат, ковер-нота, бордеро, сліп тощо), документ про право власності та інші комерційні документи. Фінансовими документами, що використовуються для здійснення міжнародних розрахунків, є простий вексель, переказний вексель, боргова розписка, аграрна нота, чек та інші документи, що використовуються для одержання платежу.

 Втрата чинності

Стаття 345. Кредитні операції банків

АКТУАЛЬНЕ МІСЦЕ РЕГУЛЮВАННЯ

1. Кредитні операції полягають у розміщенні банками від свого імені, на власних умовах та на власний ризик залучених коштів юридичних осіб (позичальників) та громадян. Кредитними визнаються банківські операції, визначені як такі [законом про банки і банківську діяльність](#).

 Втрата чинності

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 47
(Кредитні операції), ч. 3 п. 3:

До банківських послуг належать:

3) надання коштів та банківських металів у кредит за рахунок залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від власного імені, на власних умовах та на власний ризик.

Ст. 49 (Кредитні операції), ч. 1

Як кредитні в цій статті розглядаються операції ...:

- 1) здійснення операцій на ринках капіталу від свого імені;
- 2) надання гарантій і порук та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;
- 3) факторинг;
- 4) лізинг.

2. Кредитні відносини здійснюються на підставі кредитного договору, що укладається між кредитором і позичальником у письмовій формі. У кредитному договорі передбачаються мета, сума і строк кредиту, умови і порядок його видачі та погашення, види забезпечення зобов'язань позичальника, відсоткові ставки, порядок плати за кредит, обов'язки, права і відповідальність сторін щодо видачі та погашення кредиту.

 Втрата чинності

Ч. 3.

Цивільний Кодекс України, ст. 1057⁻¹ (Правові наслідки недійсності кредитного договору).

Стаття 346. Кредитування суб'єктів господарювання

1. Для одержання банківського кредиту позичальник надає банкові такі документи: клопотання (заяву), в якому зазначаються характер кредитної угоди, мета використання кредиту, сума позички і строк користування нею; техніко-економічне обґрунтування кредитного заходу та розрахунок економічного ефекту від його реалізації; інші необхідні документи.

✗ Втрата чинності

2. Для зниження ступеня ризику банк надає кредит позичальникові за наявності гарантії платоспроможного суб'єкта господарювання чи поручительства іншого банку, під заставу належного позичальникові майна, під інші гарантії, прийняті у банківській практиці. З цією метою банк має право попередньо вивчити стан господарської діяльності позичальника, його платоспроможність та спрогнозувати ризик непогашення кредиту.

✗ Втрата чинності

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 49 (кредитні операції), ч. 6.

Банк **зобов'язаний** при наданні кредитів додержуватись основних принципів кредитування, у тому числі перевіряти **кредитоспроможність** позичальників та наявність забезпечення кредитів, додержуватись встановлених Національним банком України вимог щодо концентрації ризиків.

3. Кредити надаються банком під відсоток, ставка якого, як правило, не може бути нижчою від відсоткової ставки за кредитами, які бере сам банк, і відсоткової ставки, що виплачується ним по депозитах. Надання **безвідсоткових** кредитів забороняється, крім випадків, передбачених законом.

✗ Втрата чинності

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 49 (кредитні операції), ч. 9.

Надання **безпроцентних** кредитів забороняється, за винятком передбачених законом випадків.

Стаття 347. Форми та види банківського кредиту

1. У сфері господарювання можуть використовуватися банківський, комерційний, лізинговий, іпотечний та інші форми кредиту.

✗ Втрата чинності

2. Кредити, які надаються банками, розрізняються за: строками користування (*короткострокові - до одного року, середньострокові - до трьох років, довгострокові - понад три роки*); способом забезпечення; ступенем ризику; методами надання; строками погашення; іншими умовами надання, користування або погашення.

✗ Втрата чинності

Стаття 348. Контроль банку за використанням кредиту

АКТУАЛЬНЕ МІСЦЕ РЕГУЛЮВАННЯ

1. Банк здійснює контроль за виконанням умов кредитного договору, цільовим використанням, своєчасним і повним погашенням позички в порядку, встановленому законодавством.

X Втрата чинності

2. У разі якщо позичальник не виконує своїх зобов'язань, передбачених кредитним договором, банк має право зупинити подальшу видачу кредиту відповідно до договору.

X Скасовано для уникнення колізій

Цивільний Кодекс України, ст. 1056 (Відмова від надання або одержання кредиту), ч.ч. 1 та 3.

1. Кредитодавець має право відмовитися від надання позичальникові передбаченого договором кредиту частково або в повному обсязі у разі порушення процедури визнання позичальника банкрутом або за наявності інших обставин, які явно свідчать про те, що наданий позичальникові кредит своєчасно не буде повернений.

3. У разі порушення позичальником встановленого кредитним договором обов'язку цільового використання кредиту кредитодавець має право також відмовитися від подальшого кредитування позичальника за договором.

Стаття 349. Кредитні ресурси

АКТУАЛЬНЕ МІСЦЕ РЕГУЛЮВАННЯ

1. Банки здійснюють кредитні операції в межах кредитних ресурсів, які вони утворюють у процесі своєї діяльності. Вони можуть позичати один в одного на договірних засадах ресурси, залучати та розміщувати кошти у формі депозитів, вкладів і здійснювати взаємні операції, передбачені їх статутами.

X Втрата чинності

2. У разі недостатності коштів для здійснення кредитних операцій і виконання взятих на себе зобов'язань банки можуть одержувати позички у Національного банку України. Кредитні ресурси Національного банку України становлять кошти статутного капіталу та інших фондів, інші кошти, що використовуються як кредитні ресурси відповідно до закону.

ЗУ «Про Національний банк України», ст. 1 (Терміни та поняття), ч. 1:

кредитор останньої інстанції - Національний банк України, до якого може звернутися банк для отримання рефінансування в разі вичерпання інших можливостей рефінансування.

ст. 25 (Інструменти грошово-кредитної політики), ч. 2:

Національний банк має право надавати кредити для рефінансування банку, якщо це не тягне за собою ризиків для банківської системи.

Ст. 42 (Види операцій Національного банку), ч. 1:

Національний банк для забезпечення виконання покладених на нього функцій здійснює такі операції:
1) надає кредити банкам для підтримки ліквідності за ставкою не нижче ставки рефінансування Національного банку та в порядку, визначеному Національним банком.

3. Загальні умови використання кредитних ресурсів визначаються цим Кодексом та іншими законами.

X Втрата чинності

Стаття 350. Факторингові операції

1. **Банк** має право укласти договір факторингу (фінансування під відступлення права грошової вимоги), за яким він передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони за плату, а друга сторона відступає або зобов'язується відступити банку своє право грошової вимоги до третьої особи.

2. Загальні умови та порядок здійснення факторингових операцій визначаються [Цивільним кодексом України](#), цим Кодексом, іншими законодавчими актами, а також нормативно-правовими актами Національного банку України.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 47
(Види діяльності банку), ч. 1, п. 2:

Банк має право надавати також такі фінансові послуги:

- ...
- 2) факторинг;
- ...

Цивільний Кодекс України, ст. 1077 (Поняття договору факторингу), ч. 1:

1. За договором факторингу (фінансування під відступлення права грошової вимоги) одна сторона (**фактор**) передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони (**клієнта**) за плату (у будь-який передбачений договором спосіб), а клієнт відступає або зобов'язується відступити факторові своє право грошової вимоги до третьої особи (боржника).

X Втрата чинності

Стаття 351. Лізингові операції банків

1. Банки мають право придбавати за власні кошти засоби виробництва для передачі їх у лізинг з дотриманням вимог, встановлених у [статті 292](#) цього Кодексу.

2. Загальні умови та порядок здійснення лізингових операцій визначаються [законом про банки і банківську діяльність](#), іншими законодавчими актами, а також нормативно-правовими актами Національного банку України.

ЗУ «Про банки і банківську діяльність», ст. 47
(Види діяльності банку), ч. 5:

Банк має право надавати також такі фінансові послуги:

- 1) фінансовий лізинг;
- ...

X Втрата чинності

ЗУ «Про фінансовий лізинг».

§ 2. СТРАХУВАННЯ

Стаття 352. Страхування	АКТУАЛЬНЕ МІСЦЕ РЕГУЛЮВАННЯ
Ч. 1.	ЗУ «Про страхування», ст. 1 (Визначення термінів), п. 69.

§ 4. АУДИТ

Стаття 362. Аудиторська діяльність	АКТУАЛЬНЕ МІСЦЕ РЕГУЛЮВАННЯ
Ч. 1.	ЗУ «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», ст. 1, п. 3.
Ч. 2.	X Втрата чинності

Стаття 363. Аудит фінансової звітності та державний фінансовий аудит	АКТУАЛЬНЕ МІСЦЕ РЕГУЛЮВАННЯ
<p>1. Аудит фінансової звітності - це аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам.</p>	<p>X Втрата чинності з усуненням колізії із Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», ст. 1 (Визначення термінів), п. 1:</p> <p>1) аудит фінансової звітності - аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам.</p>
<p>2. Аудит фінансової звітності здійснюється суб'єктами аудиторської діяльності, зареєстрованими у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності.</p>	<p>X Втрата чинності з усуненням колізії із Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», ст. 20 (Ведення Реєстру), ч. 1:</p> <p>1. Суб'єкти аудиторської діяльності можуть надавати аудиторські послуги лише після реєстрації у Реєстрі.</p>
Ч. 3.	ЗУ «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», ст. 3 (Державний фінансовий аудит).

<p>4. Державний фінансовий аудит здійснюється Рахунковою палатою та органами державного фінансового контролю відповідно до закону.</p>	<p>ЗУ «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», ст.1 (Орган державного фінансового контролю в Україні) ч.1.</p> <p>Здійснення державного фінансового контролю забезпечує центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, уповноважений Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю (далі - орган державного фінансового контролю).</p> <p>ЗУ «Про Рахункову палату», ст. 1 (Статус Рахункової палати), ч. 3.</p> <p>3. Рахункова палата є вищим державним колегіальним органом фінансового контролю (аудиту).</p>
<p>5. Аудит фінансової звітності та державний фінансовий аудит можуть проводитися за ініціативою суб'єктів господарювання, а також у випадках, передбачених законом (обов'язковий аудит).</p>	<p>✗ Втрата чинності</p> <p>ЗУ «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», ст. 2 (Головні завдання органу державного фінансового контролю) ч. 3.</p> <p>Порядок проведення органом державного фінансового контролю державного фінансового аудиту, інспектування устанавлюється Кабінетом Міністрів України.</p> <p>ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, ст. 14 (Подання та оприлюднення фінансової звітності).</p>

Стаття 364. Аудитор і суб'єкти аудиторської діяльності

АКТУАЛЬНЕ МІСЦЕ РЕГУЛЮВАННЯ

<p>Ч. 1.</p>	<p>ЗУ «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», ст. 1 (Визначення термінів), п. 1.</p>
<p>Ч. 2.</p>	<p>ЗУ «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», ст. 1 (Визначення термінів), п. 21.</p>
<p>3. Умови та порядок здійснення аудиторської діяльності, права та обов'язки аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності визначаються законом, іншими нормативно-правовими актами.</p>	<p>✗ Втрата чинності</p>

§ 5. ЛОТЕРЕЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стаття 365¹. Лотерейна діяльність в Україні

АКТУАЛЬНЕ МІСЦЕ РЕГУЛЮВАННЯ

1. В Україні діє державна монополія на організацію і проведення лотерей.

ЗУ «Про державні лотереї в Україні», ст. 4
(Державна монополія на організацію лотерей), ч. 1:

1. В Україні забороняються:

організація, реклама, розповсюдження лотерей, які не мають статусу державних;

розповсюдження лотерей, організованих за межами України, включно з їхньою рекламою, а також участь у них. Зазначене правило не поширюється на міждержавні лотереї;

організація та проведення ігор, участь в яких беруть особи, які знаходяться поза межами приміщення, де проводиться гра, якщо така гра не має статусу державної лотереї;

організація і проведення ігор з накопичувальним (спільним) головним призом, якщо місця приймання плати за участь у грі розташовані поза межами одного приміщення і така гра не має статусу державної лотереї.

2. Проведення в Україні будь-яких інших лотерей, крім державних, заборонено.

ЗУ «Про державні лотереї в Україні», ст. 4
(Державна монополія на організацію лотерей), ч. 2:

2. Забороняється проведення лотерей, **умови проведення яких суперечать цьому Закону або які проводяться особами іншими, ніж оператори державних лотерей.**

X Втрата чинності

3. Відносини у сфері **лотерейної діяльності** регулюються цим Кодексом та [Законом України "Про державні лотереї в Україні"](#).

ЗУ «Про державні лотереї в Україні», преамбула
Цей Закон встановлює основні засади державного регулювання **лотерейної сфери** в Україні з метою створення сприятливих умов для розвитку лотерейного ринку виходячи із принципів державної монополії на випуск і проведення лотерей, забезпечення потреб державного бюджету, прав і законних інтересів громадян.

Таким чином, підсумуємо, що більшість норм ГК України, принаймні, в проаналізованій частині, отримали відповідники у спеціалізованих законах. Утворено прогалини, в основному, за рахунок взаємодії особливих норм із кодексом як центральним галузевим актом, що також окреслював коло нормативно-правових актів для кожного виду фінансової діяльності.

Крім того, наразі в галузі є відсутніми єдиний термінологічний апарат та єдиний набір принципів регуляторної діяльності, організації господарювання, виробничо-господарських та внутрішньогосподарських відносин: єдиний шаблон для моделювання ринків окремих товарів, робіт та послуг, що його дотепер було кодифіковано.

Огляд підготували експерти практики **Банківського та фінансового права** INTEGRITES:

Олег Загнітко
партнер, канд.юрид.наук, LL.M, адвокат

Тетяна Буслова
Молодший юрист

[ПРОФІЛЬ](#)

